

የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት

ማዕከላዊ ነጋሪት ጋዜጣ

MAEKELAWI NEGARIT GAZET

OF THE CENTRAL ETHIOPIA REGIONAL STATE

ወልቂጤ 2 ኛ ዓመት ቁጥር--

ሚያዝያ _____ ዓ.ም 2024

በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት

ጠባቂነት የወጣ

Wolqite 2nd Year No--
April _____/2024

አዋጅ ቁጥር/2016 ዓ.ም

የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል መንግስት ስለደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር ----/2016 ዓ.ም

መግቢያ

የደን የማልማት፣ የመጠበቅና ዘላቂነት ባለው መልኩ የመጠቀም ተግባር የሕብረተሰቡን የደን ውጤቶች ፍላጎት ለሚላትና የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ፣ ባጠቃላይ ለክልሉ ኢኮኖሚ ግንባታ ከፍተኛ አስተዋፅኦ ያለው በመሆኑ፤

የክልሉን የደን ሀብት ዘላቂነት ባለው መልኩ ጥቅም ላይ ማዋል የሚቻለውም ከመንግሥት ጎን ለጎን የሀብረተሰቡ ሙሉ ተሳትፎና የጥቅም ተካፋይነት ሲረጋገጥ እንዲሁም የደን ፖሊሲና ፕሮግራም ከሌሎች የኢኮኖሚ ዘርፎች በተለይም ከግብርናና ገበያ ልማት ፖሊሲ ጋር ሲጣጣም በመሆኑ፤

የክልሉ ደን ሀብት መመናመን ምክንያት እየተከተለ ያለውን የአፈር መከላከል፣ በረሃማነት መስፋፋት፣ የአየር ንብረት ለውጥ እና የብዝሃ ሕይወት መመናመን ለመቋቋም የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም ወሳኝ ሚና ያለው በመሆኑ

በዚህም መሰረት የደን ልማት እና ጥበቃ ስራዎችን አጠናክሮ በመስራት የክልሉን የደን ሀብት በአግባቡ ማልማት፣ መጠበቅና መጠቀም እንዲያስችል ስለደን ጥበቃ፣ ልማትና አጠቃቀም አዋጅ ማውጣት በማስፈለጉ፤

በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል ሕገ-መንግስት አንቀጽ 55 ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል መንግስት" የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር ----/2016 ዓ.ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

1. "የክልል መንግሥት" ማለት የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል መንግሥት ነው።
2. "ቢሮ" ማለት የክልሉ ደን አካባቢ ጥበቃና ልማት ቢሮ ነው።
3. "አገባብ ያለው አካል" ማለት ለደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም በክልል መንግሥት ሥልጣንና ኃላፊነት የተሰጠው ማንኛውም የክልል፤ የዞን፤ የልዩ ወረዳ፤ ወረዳና የቀበሌ አስፈጻሚ አካል ነው።
4. "ደን" ማለት በደን መሬት፣ በመንገዶች ዳርቻ፣ በወንዝ ዳርቻ፣ በእርሻና በግጦሽ መሬቶች ውስጥና በዙሪያቸው እንዲሁም በመኖሪያ አካባቢዎችና ፓርኮች ውስጥ በተፈጥሮ የበቀሉ ወይም ተተክለው ወይም በሌላ ዘዴ የለሙ የዛፎችና የእጽዋት እንዲሁም ሌሎች የብዝሃ ህይወት ክምችት ነው።
5. " የመንግስት ደን" ማለት በክልሉ መንግስት የለማ ሰው ሰራሽ ወይም የተፈጥሮ ደን ሆኖ አገባብ ባለው አካል የመንግስት ደን ተብሎ የተሰየመ ወይም የሚሰየም ነው።
6. "ማህበረሰብ" ማለት በአንድ አካባቢ በሚኖሩ የህብረተሰብ ክፍሎች በባህላዊ መንገድ ወይም በህግ በተሰጣቸው ይዘታቸው ላይ ደን በጋራ የሚያለሙ፣ የሚጠብቁ፣ የሚጠቀሙ እና በጋራ አቅደው የሚያስተዳድሩ የህብረተሰብ ክፍሎች ናቸው።
7. "ማህበራት" ማለት አገባብ ባለው ህግ ደንን ለማልማት፣ ለመጠበቅና ለመጠቀም እንዲሁም ለደን ልማት የሚሆኑ ግብዓቶችን ለማቅረብ የተደራጁ የህብረት ስራ ማህበራት፣ የሙያ ማህበራት እና ሌሎች አገባብ ባለው ህግ የተደራጁ አካላት ናቸው።
8. "ባለሀብት" ማለት የአገር ውስጥ ወይም የውጭ ባለሀብት ሆኖ በክልሉ ውስጥ በደን ሀብት ልማት፤ ጥበቃና አጠቃቀም ስራ ላይ የተሰማራ በሕግ መብት የተሰጠው ግለሰብ ወይም አካል ነው።
9. "ደንና የደን ውጤት ተቆጣጣሪ" ማለት በክልሉ ውስጥ የደን አጠቃቀም ተግባር በሚከናወንባቸው ሥፍራዎች ላይ የደን ሀብት ተጠቃሚዎች ማንኛውንም ህገ- ወጥ የደን ሀብት አጠቃቀም እንዳይፈጽሙ የሚከታተልና የሚቆጣጠር በዚህ አዋጅ ሥልጣን የተሰጠው ተቆጣጣሪ ነው።

10. ዛፍ ማለት” እድሜና መጠን ሳይለይ ማንኛውም የእንጨትነት ባህሪ ያለው ተክል የሚያጠቃልል ሲሆን ቀርከሃ ንሽመል ዘንባባና አግባብ ባለው አካል የሚሰይማቸው ሌሎች ተመሳሳይ ባህሪ ያላቸውን ተክሎችን ጨምሮ ነው፤

11”. የደን መሬት” ማለት ለደን ልማትና ጥበቃ ተብሎ የተከለለና የሚከለል በተፈጥሮ የበቀሉ ወይም ተተክለው የለሙ ዛፎችና የእንጨትነት ፀባይ ያላቸው ተክሎች የሚገኙበት ሲሆን በከፍተኛ ተዳፋት ላይ የሚገኝ የተራቆተ መሬትንም ይጨምራል፤

12. “የደን ብዝህ-ሕይወት” ማለት በደን ውስጥ ወይም በደን መሬት ላይ ያለ የዕፅዋት፣ የእንስሳትና የደቂቅ ሕያውን ዝርያዎች ክምችትና ስብጥር በተደጋጋፊነትና በአንድነት የሚገኙበትን ሥርዓተ ምህዳርን የሚያጠቃልል ነው፤

13. “የተፈጥሮ ደን” ማለት ማንኛውም በተፈጥሮ የበቀሉ ዛፎች ቁጥቋጦዎችና ሌሎች የእንጨት ፀባይ ያላቸው ተክሎችና ዕፅዋቶች የሚኙበትና የበቀሉበት ደን ነው።

14. “የግል ደን” ማለት ከመንግስት ደንና ከማህበረሰብ ደን ውጭ ሆኖ በማንኛውም ሰው የለማ ደን ነው፤

15. “ሰው ሠራሽ ደን” ማለት በሰው አማካኝነት ችግኝ በመትከል ወይም በሌላ ዘዴ የለማ ደን ነው፤

16. “ጥብቅ ደን” ማለት ለተለያዩ የሥርዓተ ምህዳር ግልጋሎት የሚውል ደን ሲሆን በሚመለከተው አካል በሚዘጋጅለት የደን ማኔጅመንት ዕቅድ መሠረት የደኑን ዘላቂ ሥርዓተ ምህዳራዊ ዕሴቶች በማይገዳ መልኩ በጥቅም እንዲውል የተለየ ደን ነው፤

17. “ፍፁም ጥብቅ ደን” ማለት ደኑን ከአደጋ ለመጠበቅ ካልሆነ በስተቀር ከማንኛውም የሰውና የቤት እንስሳት ጣልቃ ጉብነት የተጠበቀ ደን ሲሆን ለብዝህ ህይወት ጥበቃ፣ ለታሪካዊና ለምርምር የተለየ ደን ነው፤

18. “የደን ውጤት” ማለት ማንኛውም ከደን የሚገኝ የእንጨትነት ባህርይ ያለውና የሌለው ምርት እንዲሁም የደን ካረበንን ጨምሮ ማንኛውንም የደን ሥርዓተ-ምህዳራዊ ግልጋሎት የሚያካትት ነው፤

19. “ጣውላ ነክ ያልሆነ የደን ውጤት” ማለት ጣውላ ነክ የደን ምርትን ሳይጨመር ከተፈጥሮ ወይም ከሰው ሠራሽ ደኖች የሚገኝ የደን ውጤት ነው፤

20. “የደን ውጤቶች ማዘዋወሪያ ፈቃድ” ማለት የደን ውጤቶችን ከማምረቻ ቦታ ወደ ተለያዩ ቦታዎች ለማንቀሳቀስ የሚሰጥ የምርቱን መነሻና መድረሻ የሚገልጽና ለተወሰነ ጊዜ አገልግሎት የሚሰጥ ፈቃድ ነው፤

21. “የደን ውጤቶች ፈቃድ” ማለት የደን ውጤቶችን ለማንጓዝ፣ ለማከማቸት፣ ለመሸጥ እና፣ ለማምረት አግባብ ባለው አካል የሚሰጥ ፍቃድ ነው፤

22. “የአገልግሎት ክፍያ” ማለት በክልሉ ስር በሁሉም መ/ቤቶች አደረጃጀት ደን ውጤቶች ለማምረት፣ ለማከማቸት፣ ለማዘዋወር እና እሴት ጨምሮ የመሸጥ ሥራ ለመስማራት የሚያስችለውን የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ለመስጠት መረጃ ለማጣራትና ለምዝገባ አገልግሎቶች የሚከፈል ገንዘብ ነው፤

23. “የሮያሊቲ ክፍያ” ማለት ማንኛውም በደን ውጤት ንግድ ስራ ላይ የተሰማራ ሰው ምርቱን ከቦታ ቦታ ለማንቀሳቀስ የሚከፍለውና ቀጣይነት ላለው የደን ልማት አገልግሎት የሚውል ክፍያ ነው፤

24. “ማጓጓዝ” ማለት በሞተር በሚንቀሳቀሱ ተሽከርካሪዎች፣በእንስሳት እና በእንስሳት የሚጎተቱ ጋራዎችን ተጠቅሞ ደንና የደን ምርት ወጪዎችን ከቦታ ወደ ቦታ ማዘዋወር ማለት ነው።
25. ” ምርት ሰጪ ደን” ማለት ለኢንዱስትሪ ለኮንስትራክሽንና ለማገዶ እንዲሁም ለሌሎች አገልግሎቶች የሚውል የደን ምርት ሊመረትበት የሚችል ደን ነው።
26. ” የደን ማፔጃመንት ፕላን” ማለት የተፈጥሮ ወይም የሰው ሠራሽ ደን በዘላቂ የደን አስተዳደር መርህ መሠረት በዝርዝር በማጥናት ለደን ሀብቱ ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም የሚወጣ ዕቅድ ነው።
27. “የደን ካርቦን መጠን” ማለት በደን ልማትና ጥበቃ አማካይነት የተከማቸ ወይም የተቀነሰ ካርቦን ልቀት መጠን ነው።
28. “ካርቦን ምዝገባ” ማለት በደን ልማትና ጥበቃ አማካይነት የተገኘውን ካርቦን ክምችት በሀገራዊ የምዝገባ ቋት መመዝገብ ነው።
29. “የካርቦን ክምችት ሽያጭ ጥቅም” ማለት አጠቃላይ ከሚገኘው ጥቅም ላይ የካርቦን ልቀቱን ለመቀነስ እና ለማከማቸት የሚወጡ ወጪዎችን ተቀናሽ በማድረግ የሚገኝ ጥቅም ነው።
30. ” የደን ተባይ በሽታ” ማለት ማንኛውም ዕፅዋት ወይም እንስሳት ሆኖ በደን ሀብት እድገት በደን ምርት ወጪዎችና በደን አካል ላይ ጉዳት በማድረስ በክፍልም ሆነ ሙሉ በሙሉ ከጥቅም ውጪ የሚያደርግ ነው።
31. ” ኮንቬሽን” ማለት አንድን የመንግሥት ደን ሀብት በጥቅም ላይ ለማዋል ሲባል ለማንኛውም ሰው ለተወሰነ ጊዜ በውል ማኮናተር ነው።
32. "የደን ብዝሃ-ህይወት" ማለት በደን ውስጥ ወይም በደን መሬት ላይ የዕፅዋት ፣ የእንስሳት የጥቃቅን ህዋሳት ዘረመሎችና ዝርያዎች ክምችትና ስብጥር በተደጋጋፊነትና በአንድነት የሚኝብትን ሥርዓት ምህዳር የሚያጠቃልል ነው።
33. “ኳራንታይን” ማለት የደን ውጤት ወደ ክልሉ ሲገባና ከክልሉ ሲወጣ ከተባይ፣ ከበሽታ ነጻ መሆኑንና የደን ውጤት ደረጃ መስፈርት ማሟላቱን ለማገረጋገጥ የሚከናወን የቁጥጥር ሂደት ነው፤
34. ” ጥምር ደን እርሻ ልማት” ማለት በተወሰነ መሬት ላይ ዘርፈ ብዙ ጠቀሜታ ያላቸውን የዛፍ ዝርያዎች ከዓመታዊ ወይም ቋሚ ስብሎች ወይም ከእንስሳት ጋር አጣምሮ የማልማትና የመጠቀም ዘዴ ነው፤
35. "ኤኮቱሪዝም" ማለት በተፈጥሮም ሆነ በሰው ሰራሽ ዘዴ ሀብት ውስጥ የሚደረግ የጉብኝት አገልግሎት ነው፤
36. "ሰው " ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።
37. በዚህ አዋጅ ውስጥ ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸዉ የሴትንም ጾታ ያካትታል፤

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት ውስጥ በሚኙት በሁሉም የደን ይዞታዎች፤ ዓይነቶችና ውጤቶች ላይ ተፈጻሚነት ይኖረዋል፤

4. የደን ባለቤት ዓይነቶች

በዚህ አዋጅ መሰረት በክልሉ ውስጥ የሚከተሉት የደን ባለቤቶች ይኖራሉ።

1. የግል ደን፤
2. የማሕበረሰብ ደን፤
3. የማህበራት ደን፤
4. የመንግሥት ደን ናቸው ።

ክፍል ሁለት

ስለ ግል ደን

የግል ደን እንደሚከተለው ይከፈላል

ሀ/አነስተኛ የደን ፣

ለ/ሰፋፊ የደን፤

ሐ/የተቋም የደን (ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል)

5. የግል ደን አልሚ መብቶች እና ማበረታቻዎች

1/ የግል ደን አልሚ የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል፤

ሀ) ለደን ልማት የሚውል መሬት የማግኘትና ባለው የግል የመሬት ይዞታ ላይ ደን የማልማት፤

ለ) ላለማውና ለሚያለማው ደን የባለቤትነት ማረጋገጫ ደብተር የማግኘት፤

ሐ) በደን ልማት የሚያገኛቸውን የደን ውጤቶች የመጠቀም፣ በሀገር ውስጥና በውጪ ሀገር ገበያ የመሸጥ፤

መ) በደን ልማት፣ ጥበቃ፣ አጠቃቀምና ንግድ ላይ ከመንግሥት መያወጥ ድጋፍ የማግኘት፤

ሠ) የይዞታ መብቱን የማስተላለፍ፤

ረ) ከሚያለማውና በይዞታው ሥር ከሚገኝ ደን ካርቦን ሽያጭና ከሥነ-ምህዳራዊ ግልጋሎቶች ከሚገኘው ገቢ ተጠቃሚ የመሆን፤

ሰ) በሕዝብ ጥቅም ምክንያት ይዞታውን እንዲለቅ ሲደረግ ካሳ የማግኘት

ሸ) በደን ልማቱ በማምረት ወይም አገልግሎት በመስጠት ወይም በማምረት እና አገልግሎት በመስጠት ላይ እንዲሁም የደን ውጤቶች ላይ እሴት በመጨመር ወይም ባለበት ሁኔታ የንግድ ስራ ላይ የመሰማራት፤

2/ ለግል ደን አልሚ የሚከተሉት ማበረታቻዎች ይሰጣሉ፤

ሀ) ከመሬት ሊዝ ክፍያ ነፃ የመሆንና የመጀመሪያውን አንድ የምርት ዘመን ከማንኛውም ግብር ነፃ የመሆን፤

ለ) አግባብ ያለውን መስፈርት አሟልቶ ሲገኝ የብድር አገልግሎት የማግኘት፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ (2) ሀ እና ለ ለተዘረዘሩት ማበረታቻዎች ዝርዝር አፈጻጸም በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

3 /የግል ደን አልሚ ግዴታዎች

የግል ደን አልሚ የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖሩበታል፦

1/ ደኑን ከቃጠሎ፣ ከተባይ፣ ከበሽታ እና ከወራሪ ዝርያዎች እንዲሁም ከሌሎች ጉዳዮች የመጠበቅ እና የመከላከል፤

2/ ባለጣው ደን ውስጥ ቃጠሎ፣ ተባይ፣ ወራሪ ዝርያ ወይም በሽታ ሲከሰት አግባብ ላለው አካል በአፋጣኝ ሪፖርት የማድረግ፤

3/ በደኑ ውስጥ ያልተፈቀዱ ወይም ያልታወቁ ለሰው፣ ለእንስሳት ወይም ለሥነ-ምህዳር ጎጂ የሆኑ ዕፅዋትን፣ እንስሳትን፣ ደቂቅ አካላትን ወይም ነፍሳትን ያለማስገባት ወይም ያለማራባት፤

4/የአካባቢ ደህንነትን፣ የተፋሰስና የብዝሃ-ሕይወት ጥበቃ፣ ልማትና አጠቃቀም በተመለከተ የወጡ ሕጎችን የማክበር፤

5/ የአካባቢውን ጠቃሚ ባሕል፣ ልማድ እና ዕውቀት የማክበር፤

6/ አግባብ ላለው አካል ደኑን በተመለከተ መረጃ የመስጠት፤

7/ ለደን ልማት የተረከበውን መሬት ለተፈቀደለት ዓላማ ብቻ የማዋል፤

8/ በደን ካርቦን ሽያጭና በደን ሥርዓተ-ምህዳራዊ ግልጋሎቶች ከሚገኘው ገቢ ተጠቃሚ ለመሆን የግብይት ሥርዓቱ የሚፈልገውን መስፈርት የማሟላትና የማክበር።

ክፍል ሦስት

ስለማሕበረሰብ ደን

6.የማሕበረሰብ ደን አልሚዎች መብቶችና ማበረታቻዎች

1/ የማሕበረሰብ ደን አልሚዎች የሚከተሉት መብቶች ይኖራቸዋል

ሀ) በአሳታፊ የደን አስተዳደር በፈቃደኝነት የመታቀፍ እና መንግስት የደን መሬት ብሎ በሚሰይመው ሥፍራ ወይም በወል ይዞታቸው ላይ የማህበረሰብ ደን ለማልማት ድጋፍ የማግኘት፤

ለ) ለሚያለሟቸው ደኖች የባለቤትነት ማረጋገጫ ደብተር የማግኘት፤

ሐ) በአካባቢያቸው በሚገኘው የተፈጥሮ ደን ላይ የደኖቹን ዘላቂነትና ህልውና በማይጎዳ መልኩ የመጠቀም፤

መ) መንግስት በኮንሴሽን በሚሰጠው ደን ተጠቃሚ ለመሆን እንደ ሁኔታው ቅድሚያ የማግኘት፤

ሠ) በሚያመነጨት ገቢ መደገፈ እስኪችሉ ድረስ ከመንግስት የሙያ፣ የቴክኒክ፣ የግብዓት ድጋፍ እና የሕግ አገልግሎት የማግኘት፤

ረ) በሚያዘጋጁት የኢያያዝ ዕቅድ መሠረት የደን ውጤቶችን የመጠቀም፤ የማንቀሳቀስ እና እሴት የመጨመር፤

ሰ) አባላቱ በጋራ በሚያዘጋጁት ውስጠ ደንብ መሠረት ከሚያለሙት ደን ከሚገኝ ማንኛውም ጥቅም የመጋራት፤

ሸ) በሕዝብ ጥቅም ምክንያት የደን ይዞታቸውን እንዲለቁ ሲደረጉ ካሳ የማግኘት።

2/ለማሕበረሰብ ደን አልሚዎች የሚከተሉት ማበረታቻዎች ይሰጣሉ፤

ሀ)ለመጀመሪያ ሁለት የምርት ዓመታት ከማንኛውም የደን ልማት ገቢ ግብር ነፃ የመሆን፤

ለ) አግባብ ያለውን መስፈርት አሟልተው ሲገኙ የብድር አገልግሎት የማግኘት፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ሀ እና ለ ለተዘረዘሩት ማበረታቻዎች ዝርዝር አፈጻጸም በሚወጣው ደንብ ይወሰናል።

7.የማሕበረሰብ ደን አልሚዎች ግዴታዎች

የማሕበረሰብ ደን አልሚዎች የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖራቸዋል፤

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱ ግዴታዎች በማሕበረሰብ ደን አልሚዎች ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ፤

2/ የደን ኢያያዝ ዕቅድ እና የውስጥ መተዳደሪያ ደንብ አግባብነት ባለው የመንግስት መስሪያ ቤት ዘንድ ማስቀመጥ አለባቸው።

ክፍል አራት

ማህበራት ደን

8. የማህበራት ደን አልሚዎች መብቶች

1/ የማህበራት ደን አልሚዎች የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል፦

ሀ) በአንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሱት መብቶች ለማህበራት ደን አልሚዎችም ተፈጻሚ ይሆናሉ፤

ለ) አግባብ ባለው የመንግስት አካል የመመዝገብ፤

2/ የማህበራት ደን አልሚዎች የሚከተሉት ማበረታቻዎች ይኖሩታል፦

ሀ) ለመጀመሪያው አንድ የምርት ዘመን ከማንኛውም ግብር ነፃ የመሆን፤

ለ) አግባብ ያለውን መስፈርት አሟልቶ ሲገኝ የብድር አገልግሎት የማግኘት፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ሀ እና ለ ለተዘረዘሩት ማበረታቻዎች ዝርዝር አፈጻጸም በሚወጣው ደንብ ይወሰናል።

9. የማህበራት ደን አልሚ ግዴታዎች

1/ የማህበራት ደን አልሚ የሚከተሉት ግዴታዎችን ይኖሩታል፤-

ሀ) በዚህ አዋጅ በክፍል ሁለት አንቀጽ 6 የተጠቀሱት የግል ደን አልሚዎች ግዴታዎችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች በሙሉ በማህበራት ደን አልሚዎች ላይ ተግባራዊ ይሆናሉ፤

ለ) አባላትን በማስተማርና በማስልጠን በደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም ያላቸውን እውቀትና ክህሎት በማዳበር ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ባህልን የማጎልበት ሃላፊነት ይኖራቸዋል፤

ሐ) ማህበሩ ከሁለት የምርት ዘመን በኋላ የገቢ ግብር የመክፈል፤

ክፍል አምስት

ስለ መንግስት ደን

10. የመንግስት ደን እንደሚከተለው ይከፈላል፤-

ሀ/ ምርት ሰጪ ደን

ለ/ ጥብቅ ደን

ሐ/ ፍጹም ጥብቅ ደን

11. ምርት ሰጪ የመንግሥት ደን ምርት ሰጪ የመንግስት ደንን በተመለከተ መንግስት የሚከተሉት ኃላፊነቶች ይኖሩታል፤

1/ ደኑ የራሱ አስተዳደርና አመራር እንዲኖረው በማድረግ፣ በተገቢው በጀት፣ የሰው ኃይልና ቁሳቁስ እንዲሟሉ ያደርጋል፤

2/ ደኑ በአግባቡ እንዲለማ፣ እንዲጠበቅና በጥቅም ላይ እንዲውል ያደርጋል፤

3/ የአካባቢው ህብረተሰብ በመንግስት ምርት ሰጪ ደኖች ልማትና ጥበቃ ላይ እንዲሳተፉ፣ የልማቱም ተጠቃሚ እንዲሆኑ የሚያስችል የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም መርሐ-ግብር ይቀያላል፤

4/ ደኑን የወራሪነት ባህሪ ካላቸው አረሞች፣ ከተባይ እና ከበሽታ ይከላከላል፤ ሲከሰትም በቁጥጥር ሥር እንዲውል ያደርጋል፤

5/ የደን ሀብቱ ከተፈጥሮም ሆነ ሰው ሰራሽ አደጋዎችና ጥፋቶች እንዲጠበቅ ያደርጋል፤

6/ ለደኑ ልማት የሚያገለግሉ መንገዶችና ሌሎች አገልግሎት መስጫ ተቋሞችን ይሰራል፤

7/ ከደኑ የሚገኘውን ዘላቂ ጥቅም ለማረጋገጥ የሚያስችል የደን አስተዳደር ዕቅድ ያዘጋጃል፣ ይጠብቃል፤ ያስተዳድራል፤

8/ የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀምን ዘላቂነት ለማረጋገጥ በፌዴራልና በክልል አካላት ዘንድ የተጠናከረ ቅንጅታዊ የአሰራር ሥርዓት እንዲኖር ያደርጋል፤

9/ በተለይ የደን መሬቶች ላይ አዳዲስ ምርት ሰጪ ደኖች እንዲለሙ ያደርጋል፤

10. ደኖቹ በካርታ የተደገፈ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲኖራቸው ያደርጋል።

13. ጥብቅ ደኖች

መንግስት ጥብቅ ደኖችን በተመለከተ የሚከተሉት ኃላፊነቶች ይኖሩታል፤

1/ አሳታፊ የደን አያያዝ እቅድ አዘጋጅቶ ተግባራዊ ያደርጋል፤

2/ በጥብቅ ደንነት የተሰየሙና ዕፅዋት የማይገኝባቸው ወይም በበቂ ደረጃ በእፅዋት ያልተሸፈኑ የደን መሬቶች በሚወጣላቸው የልማት ዕቅድ መሠረት እንክብካቤና ጥበቃ እንዲደረግላቸው እንዲሁም አስፈላጊ ሲሆን ደን እንዲለማባቸው ያደርጋል፤

3/ በደኖች ዙሪያ የደኑን ዳር ድንበር የሚያመለክቱና ለአካባቢው ህብረተሰብ ለማገዶና ለግንባታ አገልግሎት የሚውሉ ፈጣን ዕድገት ያላቸው የዛፍ ዝርያዎች እንዲለሙ ያደርጋል፤

4/ ደኖቹ በካርታ የተደገፈ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲኖራቸው ያደርጋል።

14. ፍፁም ጥብቅ ደኖች

መንግስት ፍፁም ጥብቅ ደኖችን በተመለከተ የሚከተሉት ኃላፊነቶች ይኖሩታል፤

1/ ደኖቹ ወሰናቸው ታውቆ ተክልለው እንዲጠበቁ ያደርጋል፤

2/ ለምርምር፣ ለትምህርት እና ከማንኛውም ውድመትና ጥፋት ለመጠበቅ ከሚወሰዱ ተግባራት ውጭ ከማንኛውም ዓይነት የሰውም ሆነ የቤት እንስሳት ንክኪ ነፃ እንዲሆኑ ያደርጋል፤

3/ ደኖቹ በካርታ የተደገፈ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲኖራቸው ያደርጋል።

15. የመንግሥት ምርት ሰጪ ወይም ጥብቅ ደን አስተዳደር እና አጠቃቀም

1/ ደኑ በጥቅም ላይ ሊውል የሚችለው በተዘጋጀውና ኃላፊነት ባለው አካል በፀደቀ የደን የአያያዝ ዕቅድ መሰረት መሆን አለበት፣

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ደኑ ጥቅም ላይ የሚውለው በመንግሥታዊ ድርጅቶች ወይም ደኑ በኮንሴሽን በተሰጣቸው አካላት ይሆናል። ዝርዝሩ በሚወጣ ደንብ ይወሰናል፣

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) እንደተጠበቁ ሆነው ደኑ አስቀድሞ በተዘጋጀ የደን አያያዝ ዕቅድ መሠረት በደኑ ዙሪያ ወይም በደኑ ውስጥ የሚኖሩ የህብረተሰብ አባላት አካባቢያዊ፣ ማህበራዊና፣ ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶችን እንደየአካባቢው ሁኔታ አግባብ ባለው ባለስልጣን ሲፈቀድ ሊያገኙ ይችላሉ፤

4/ የደኑ አስተዳደር ሥርዓት ከኤክ-ቱሪዝም፣ ከካርቦን ንግድ እና ሌሎች ተጓዳኝ የሥርዓተ-ምህዳር ግልጋሎቶች ገቢ እንዲያስገኝ መደረግ ይኖርበታል፣

16 የደን ስርዓተ ምህዳር ግልጋሎትን በተለይም ካርቦን ሽያጭን በተመለከተ በሁሉም የደን አይነቶች ከካርቦን ክምችት አንፃር በመንግስት ወይም በግል ተጠንቶ የካርቦን ግብይት ሊፈፀም ይችላል ዝርዝሩ በሚወጣው ደን ይወሰናል፤

ክፍል ስድስት

የቢሮው ሥልጣንና ተግባር

17. የቢሮው ሥልጣንና ተግባር

ቢሮው፤-

1/ በክልሉ ውስጥ የሚገኝ ማንኛውንም የደን መሬት እና የመንግስት ደን ያስተዳድራል፤ የግል፣ የማህበራት እና የማህበረሰብ ደኖች በዚህ አዋጅ መሠረት መልማታቸውን፣ መጠበቃቸውን እና መተዳደራቸውን ይቆጣጠራል ይደግፋል፤

2/ የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት በመዘርጋት የክልሉን ደን መረጃ ለተጠቃሚዎች ተደራሽ ያደርጋል፤

3/ የደን አልሚዎች ዕውቀትና ክህሎት እንዲያድግ የሙያ ድጋፍ ይሰጣል፤

4/ ጥቃቅንና አነስተኛ፣ መካከለኛና ከፍተኛ የደን ኢንዱስትሪዎች እንዲስፋፉ እና ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ድጋፍ ያደርጋል፤

5/ የደን ውጤት ደረጃዎች እንዲወጣ ያደርጋል፤

6/ ዘላቂ እና ዘመናዊ የደን ልማት፣ ዋቢቃና አጠቃቀም ሥርዓት በመዘርጋት የቴክኒክና የማቴሪያል ድጋፍ ያደርጋል፤

7/ በደን ውጤቶች ላይ የጥቅም ተከፋይነትን ለመወሰን የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤

8/ በደን ሀብት ላይ አደጋ እንዳይከሰት የቅድመ ማስጠንቀቂያ፣ የመከላከያ እና የመቆጣጠሪያ ሥርዓት ያዘጋጃል፤ ሲከሰቱም በየደረጃ ያሉ መዋቅሮችንና ሌሎች የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላትን በማስተባበር አፋጣኝ እርምጃ ይወስዳል፤

9/ የኳራንታይን ሥርዓት ያዘጋጃል፤ መተግበሩንም ይቆጣጠራል፤

10/ የደን ሙያ፣ የደን ልማትና የደን ውጤቶች ንግድ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ ይሰጣል፤

11/ ህብረተሰቡን ያሳተፈ የደን ልማት ፕሮግራም እንዲሰፋፋ ያበረታታል፤ የሙያ ድጋፍ ይሰጣል፤

12/ ለደን ልማት በመሬት ይዞታ የመጠቀም መብት የተሰጠው ማንኛውም ደን አልሚ መሬቱን ለደን ልማት ዓላማ ማዋሉንና በሚያዘጋጀው የደን አያያዝ እቅድ መሠረት መተግበሩን በየጊዜው ክትትልና ግምገማ ያደርጋል፤

13/ ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስችል አደረጃጀት ይፈጥራል፤ በጀት ይመድባል፣ የሰው ሀይል ያሟላል፤

14/ በደን ሀብት ላይ አደጋ እንዳይከሰት የቅድመ ማስጠንቀቂያ፣ የመከላከያ እና የመቆጣጠሪያ ሥርዓት ያዘጋጃል፤ አደጋ ሲከሰትም ህብረተሰቡንና ሌሎች የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላትን በማስተባበር አፋጣኝ እርምጃ ይወስዳል፤ እንደሰፈላጊነቱ የሚኒስቴሩን ድጋፍ ይጠይቃል፤

15/ በህብረተሰብ ተሳትፎ የደን ልማት ስራዎችን ባለቤት እንዲኖራቸው ያደርጋል።

ክፍል ሰባት

የደን ኤክስቴንሽንና ገበያ ማስፋፋት

18. የደን ኤክስቴንሽን

ቢሮው፣

1/ በደን ልማት፣ ዋቢቃና አጠቃቀም ምርጥ ተሞክሮዎች እና ቴክኖሎጂዎችን በመቀመር፣ በማዘጋጀትና በማሰራጨት የደን አልሚው እውቀትና ክህሎት እንዲያድግ፣

2/ የደን ልማት ግብአት አቅርቦት ሥርዓት እንዲዘረጋ፣

3/ በደን ልማት ለተሰማሩ ሰዎች ዘመናዊ የደን ልማት፣ አያያዝ፣ ቴክኖሎጂ እና የገበያ እውቀት እንዲኖራቸው ሥልጠና እንዲያገኙ፤

4/ የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም የኤክስቴንሽን ፓኬጅ በማዘጋጀት እንዲተገበር ያደርጋል።

19. የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም

1/ መንግስት የመንግስት የደን ሀብት በጥብቅ፣ ፍፁም ጥብቅና በምርት ሰጪ ደንነት ተለይተው እንዲመዘገቡ፣ እንዲጠበቁ፣ እንዲለሙና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፤

2/ መንግስት ለካርቦን ንግድ የሚሆን የደን መሬት ወይም ደን ሊከለል ይችላል፤

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) መሠረት የሚፈጸሙ ደን የመለየትና የመከለል ተግባራትን የአካባቢውን ህብረተሰብ በማሳተፍ የሚከናወኑ ይሆናል፤

4/ በዚህ አንቀጽ (1) እና (2) መሠረት የተለየና የተከለለ ደን በመንግሥት ዕውቅና እንዲያገኝ ይደረጋል፤

5/ መንግስት የአካባቢው ሕብረተሰብ በመንግሥት ደኖች ልማትና ጥበቃ ላይ እንዲሳተፉ፣ የልማቱም ተጠቃሚ እንዲሆኑ የሚያስችል የደን ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም መርሐ-ግብር ይቀያላል፤

6/ መንግስት በደን ልማት ዘርፍ ኢንቨስት በማድረግ በልማቱ ይሳተፋል፤

7/ መንግስት በይዘታው ስር ካሉ ደኖች በኮንሴሽን ሊለሙ የሚችሉ የደን ቦታዎችን በመለየት በኮንሴሽን ውል እንዲለሙ ሊያደርግ ይችላል፤

8/ መንግሥት በጥብቅ ወይም በምርት ሰጪ ደንነት የተከለሉ ደኖችን የአካባቢው ነዋሪዎች፣ ግለሰቦች፣ ማህበራት ወይም ባለሀብቶች በሚመለከተው አካል በሚወጣ መመሪያ መሠረት የአካባቢውን ሕብረተሰብ በማሳተፍ የአያያዝ ዕቅድ አዘጋጅተው፤ ጠብቀውና አልምተው እንዲጠቀሙ ያደረጋል፤

9/ ቢሮው በደኑ መኖር ተጠቃሚ የሆኑ አካላትን ለደን ልማትና ጥበቃ አስተዋፅኦ እንድያደርጉ ስርዓት ይዘረጋል፤

10/ መንግስት የጥምር እርሻ ደን ዘዴ በይበልጥ በአርሶ አደሩ ዘንድ እንዲሰርጽ ለማድረግ ልዩ ልዩ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸውን የዕዕዋት ዘርና ችግኝ በበቂ ሁኔታ እንዲያገኙ ያደረጋል፤

11/ የክልሉ መንግስት በደን እና የደን መሬት ውስጥ የሰፈሩ ሰዎች ለልማቱ እንቅፋት በማይሆኑበት መንገድ ኑሮአቸውን የሚመሩበትና በልማቱና በጥበቃው ተግባር እንዲሳተፉ በማድረግ ተጠቃሚ የሚሆኑበት መንገድ ወይም በጥናት ላይ በመመስረት ከደኑና ከደን መሬቱ ውስጥ ወጥተው ሕይወታቸውን ሊመሩ በሚችሉባቸው ስፍራዎች እንዲሰፍሩ አግባብ ካለው አካል ጋር በመወያየት ሁኔታዎች እንዲመቻቹ ያደረጋል፤

12/ መንግስት የግልና የማህበረሰብ ደን ልማትን ለማስፋፋት ለደን ልማትና የደን ውጤቶች ማምረቻ የሚውሉ መሣሪያዎች እና ቴክኖሎጂዎች እንደአስፈላጊነቱ ከታከሰ ነፃ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡበት እና ሌሎች የድጋፍና የማበረታቻ ሥርዓቶች ያዘጋጃል፤

13/ መንግስት የከተማ ደን ልማት እንዲስፋፋ ያደርጋል።

20. የደን ውጤቶች ገበያ ማስፋፋት

መንግስት፤-

1/ ደን አልሚዎች ጥራቱን የጠበቀና ለገበያ ተወዳዳሪ የሆኑ የደን ውጤቶችን በማምረት ለሀገር ውስጥና ለውጭ ገበያ እንዲያቀርቡ አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል፤

2/ በደን የአያያዝ ዕቅድ መሠረት የደን ውጤቶች ለንግድና ለኢንዱስትሪ ልማት እንዲውሉ እገዛ ያደርጋል፤

3/ ለደን ውጤቶች ንግድ የሚሰጠው ፈቃድ የክልሉን ውስን የደን ሀብት ዘላቂታዊ አጠቃቀም ባገናዘበና የአካባቢውን የተፈጥሮ ሀብት መዛባት በማያስከትል መንገድ በሚዘጋጁ የአያያዝ ዕቅድ መሠረት መሆኑን ያረጋግጣል፤

4/ በገበያ ተፈላጊ ለሆኑ የዛፍ ዝርያዎች ተገቢውን እንክብካቤ በማድረግ ምርትና ምርታማነትን በዘላቂነት ለማሳደግ የሚያስችል ሥርዓት ያዘረጋል፤

5/ በደን ልማት ተግባር ላይ ለተሰማሩ ሰዎች በደን ውጤቶች ግብይት ላይ ተከታታይ ሥልጠና እንዲሰጥ ያደርጋል፤

6/ የደን አልሚዎችን በደን ኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንት ለማሳተፍ የሚያስችሉ ምቹ የኢንቨስትመንት አማራጮችና ማበረታቻዎች እንዲያገኙ ያደርጋል፤

7/ የደን ውጤቶች ገበያ መረጃ በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች ለደን አልሚና ተጠቃሚ ህብረተሰብ እንዲደርስ ያደርጋል።

8/ የደን ውጤቶችን ለማዘዋወር (ክሮያሊቲ) ገቢ ህምሳ በመቶ እና መንግስት ከሚያስተዳድረው ደንና ደን ውጤቶች ሽያጭ ከሚሰበሰበው ገቢ ህምሳ በመቶ ለቢሮው መዋቅር ደንን መልሶ ማልማት እንዲውል ያደረጋል ። (ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል)

ክፍል ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

21. የደን አደጋዎችን መከላከል

1/አግባብነት ያላቸው የመንግስት አካላት የደን ቃጠሎን አስቀድሞ ለመከላከል የሚያስችል ተከታታይ ሥልጠና የመስጠትና የቅድመ-ማስጠንቀቂያ ሥርዓት የመዘርጋት ኃላፊነት አለባቸው።

2/ በደን ውስጥ ወይም በአካባቢው የሚኖር፣ የሚሰራ ወይም የሚተላለፍ ማንኛውም ሰው የደን ቃጠሎ እንዳይነሳ ተገቢውን ጥንቃቄ የማድረግ ኃላፊነት አለበት።

3/ የደን ቃጠሎ መነሳቱን የተረዳ ማንኛውም ሰው ወዲያውኑ በአቅራቢያው ለሚገኝ የመንግሥት አካልና ማኅበረሰብ ወይም ለሚኒስቴሩ ማሳወቅ አለበት።

4/ የደን ቃጠሎ ሲነሳ በየደረጃው ያለው የአስተዳደር አካላት፣ መንግሥታዊ፣ መንግሥታዊ ያልሆኑና የግል ተቋማትን እንዲሁም የአካባቢውን ሕብረተሰብ በማስተባበርና በማንቀሳቀስ እሳቱን ለማጥፋት ተገቢውን እርምጃ የመውሰድ ግዴታ አለባቸው።

5/ በአካባቢው የሚገኙ የሚመለከታቸው መንግሥታዊ፣ መንግሥታዊ ያልሆኑና የግል ተቋሞች እንዲሁም የአካባቢው ህብረተሰብ አባላት የተነሳውን የደን ቃጠሎ ለማጥፋት በሚደረገው እንቅስቃሴ የመሳተፍ ግዴታ አለባቸው።

6/ የደን ባለቤቶች በይዘታቸው ሥር ባለ ደን ውስጥ ተባይና በሽታ ሲከሰት፣ ተስፋፊነት ያላቸው አረሞች ሲከሰቱ አግባብ ላለው አካል በአፋጣኝ ሪፖርት ማድረግ አለባቸው።

7/ ማንኛውም ሰው በደን ውስጥ ያልተፈቀዱ ወይም ያልታወቁ ለሰው፣ ለእንስሳት ወይም ለሥነ-ምህዳር ጎጂ የሆኑ ዕፅዋትን፣ እንስሳትን ወይም ደቂቅ አካላትና ነፍሳትን ማስገባት ወይም ማራባት አይቻልም።

22.የደን ውጤቶችን ማምረትና ማንቀሳቀስ

1/ ማንኛውም ሰው ከራሱ ይዞታ ካልሆነ በስተቀር ከቢሮው ወይም ከሚመለከተው የባለይዘታ ፈቃድ ሳያገኝ ከማንኛውም ደን ውስጥ የደን ውጤቶችን ማምረትና ማንቀሳቀስ አይችልም።

2/ ማንኛውም ሰው በግል ካለማው የሰው ሰራሽ ደን በስተቀር የደን ውጤት ከቦታ ቦታ ከማንኛውም በፊት የደን ሀብቱ በሚገኝበት አካባቢ አግባብ ላለው አካል በቅድሚያ በማሳወቅ የደን ውጤቶች እንቅስቃሴ ፈቃድ መያዝ ይኖርበታል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተመለከተውን በመተላለፍ የተያዘ የደን ውጤት ሊበላሽ የሚችል ከሆነ ቢሮው አግባብ ያለው አካል የደን ውጤቱን በወቅቱ የገበያ ዋጋ ሽጦ ገንዘቡን በጉዳዩ ላይ የፍርድ ቤት ውሣኔ እስከሚሰጥ ድረስ ገንዘብ ለመያዝ አግባብ ባለው ተቋም በአደራ ያስቀምጣል።

23. የደን ጠባቂዎች እና የደን ውጤት ተቆጣጣሪዎች

1/ ደን ጠባቂዎች ከቢሮው በሚሰጣቸው መመሪያ መሠረት ደኖችን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21 የተደነገጉትን በመተላለፍ ከሚፈፀሙ ድርጊቶች የመጠበቅ ሥልጣን ይኖራቸዋል።

2/ የደን ውጤት ተቆጣጣሪዎች ከቢሮ በሚሰጣቸው መመሪያ መሠረት፤

ሀ) ሕገ-ወጥ የደን ውጤቶችን የጫነ ወይም ለመጫኑ የሚጠረጠርን ማናቸውንም ማንኛውንም በደን ክልል መግቢያና መውጫዎች እንዲሁም እንደ አስፈላጊነቱ በሚመረጡ የሀገር ውስጥ እና የድንበር ኬላዎች ላይ አስቁሞ የመፈተሽ፤

ለ) የደን ውጤቶችን ሲያጓጉዝ፣ ሲያዘጋጅ ወይም አከማችቶ የተገኘ ሰው የደን ውጤቶችን መጠን፣ መነሻና መድረሻ የሚያሳይ የምስክር ወረቀት ወይም ማናቸውንም ሌላ ሕጋዊ ማስረጃ እንዲያቀርብ የመጠየቅ፤

ሐ) የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመተላለፍ ተዘጋጅተው ሲጓዝ ወይም ተከማችተው የተገኙ የደን ውጤቶችን በመያዝ የድርጊቱ ተጠያቂዎችን ወዲያውኑ ለሚመለከተው ፍትሕ አካል ማቅረብ፤

መ) ስለተያዙ የደን ውጤቶች ዝርዝር ሁኔታ ወዲያውኑ አግባብ ላለው አካል ሪፖርት የማድረግ ሃላፊነት አለባቸው

3/ የደን ጠባቂዎችና የደን ውጤቶች ዝውውር ተቆጣጣሪዎች በሥራቸው ላይ በሚሆኑበት ጊዜ አግባብ ባለው አካል በሚወሰነው መሠረት የደንብ ልብስ የመልበስና መታወቂያ ወረቀት የመያዝ፣ በተጠየቁም ጊዜ ማሳየት አለባቸው።

24. የመጠቀም ግዴታና ማበረታቻ

1/ ማንኛውም ሰው ማናቸውንም ሕገ-ወጥ የደን ውጤቶች ዝግጅትን፣ ዝውውርን፣ ወይም ክምችትን የተመለከተ እንደሆነ ለሚመለከተው አካል መጠቀም አለበት፤

2/ ሕገ-ወጥ የደን ውጤቶች በሚመለከት ጥቆማ ለሚያቀርቡ ወይም ለሚይዙ ሰዎች ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ማበረታቻ ይሰጣል።

25. የተከለከሉ ድርጊቶች

1/ ማንኛውም ሰው በመጥፋት ላይ የሚገኙ በተፈጥሮ የበቀሉ ሀገር በቀል ዛፎችን ከመንግሥት ደን ውስጥ እንዲሁም በተፈጥሮ በቅለው የሚገኙና በማህበረሰብ ይዞታነት ሥር ካሉ ደኖች መቁረጥ አይችልም።

2/ በተፈጥሮ የበቀሉና ለመጥፋት የተጋለጡ ሀገር በቀል ዝርያዎችን በተመለከተ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ባለይዞታው በባለቤትነት ራሱ ተክሎ ያለማቸውን በመጥፋት ላይ የሚገኙ የዛፍ ዝርያዎች የሚመለከተው አካል አረጋግጦ በሚሰጠው ፍቃድ መሰረት ሊጠቀም ይችላል።

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው አካል ወይም ከባለ ይዞታው የጽሁፍ ፈቃድ ካልተሰጠው ወይም በራሱ ይዞታ ላይ ካልሆነ በስተቀር ከማንኛውም ደን ውስጥ፤

ሀ) ዛፍ መቁረጥ፤

ለ) በጊዜያዊነት ወይም በቋሚነት መስፈር፤

ሐ) የቤት እንስሳትን ለግጦሽ ማስማራት፤

መ) አደን ማካሄድ፤

ሠ) የእንጨት መሰንጠቂያ መጋዞችና ሌሎች ለደን ጭፍጨፋ የሚረዱ መሣሪያዎች ይዞ መገኘት፤

ረ) ቀፎ መስቀል ወይም ማር መቁረጥ ወይም ሌሎች ተመሳሳይ ተግባራትን መፈጸም አይችልም።

5/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም በደን የተሸፈነ ወይም የደን መሬት ለልማት ፕሮጀክቶች እንዲሰጥ ሲወሰን የአካባቢና ማህበራዊ ተፅእኖ ግምገማ ጥናት ቀርቦ በሚመለከተው አካል ይሁንታ ማግኘት ይኖርበታል።

26. ቅጣት

1/ በዚህ አዋጅና አዋጁን ለማስፈፀም በሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች መሠረት ካልሆነ በስተቀር ከመንግሥት፤ ከማህበረሰብ እና ከግል ደኖችና የደን መሬቶች ዛፎችን ከባለ ይዞታው ፈቃድ ውጭ የቆረጠ ወይም የደን ውጤቶችን የወሰደ ፤ለዚህ ተግባር የተባበረ ወይም በማንኛውም በሕገ ወጥ መንገድ የተገኘ የደን ውጤት ይዞ የተገኘ ወይም የተጠቀመ ማንኛውም ሰው የደን ውጤቱ መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ ከአንድ ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከ 10 (አስር ሺ) ብር እስከ 20(ሀያ)ሺብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

2/ የደን የወሰን ምልክቶችን ያጠፋ፤ ያበላሽ ወይም ያዛባ ማንኛውም ሰው ከአንድ ዓመት በማያንስ እና ከሦስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከ 10(አስር) ሺብር እስከ 30(ሰላሳ) ሺብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

3/ ሆነ ብሎ እሳት በመለኮስ ወይም በማናቸውም ሌላ ሁኔታ በደን ላይ ጉዳት ያደረሰ ማንኛውም ሰው ከ 10 (አስር) ዓመት በማያንስና ከ 15 (አስራ አምስት) ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት ይቀጣል፤ ጉዳቱ የደረሰው በቸልተኝነት ከሆነ ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሁለት ዓመት በማይበልጥ ቀላል እስራት ወይም ከ 5 (አምስት) ሺ ብር እስከ 10(አስር) ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

4/ ደን እና የደን መሬት ተብሎ በተከለለ ስፍራ የሰፈረ ወይም የእርሻ ቦታ ያስፋፋ ወይም ማንኛውንም ግንባታ ያካሄደ ማንኛውም ሰው ከሁለት ዓመት በማያንስና ከአራት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከ 10 (አስር) ሺ እስከ 30(አርባ) ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

5/ ያልተፈቀደ የደን ውጤት ያጓጓዘ ማንኛውም ሰው ከስድስት ወር በማያንስና ከአንድ ዓመት በማይበልጥ ቀላል እስራት እና ከብር 5(አምስት) ሺ እስከ ብር 10 አስር) ሺ በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

6/ ማንኛውም የደን ባለቤት በደን ውስጥ ተባይ፣ ተስፋፊነት ያላቸው አረሞችና በሽታ መከሰቱን እያወቀ አግባብ ላለው አካል በአፋጣኝ ያላሳወቀ እንደሆነ ከስድስት ወር በማያንስና ከአንድ ዓመት በማይበልጥ ቀላል እስራት እና ከብር 1 አንድ)ሺ እስከ 5 (አምስት)ሺ በሚደርስ መቀጮ ይቀጣል።

7/ ማንኛውም የደን ባለቤት በደን ውስጥ ያልተፈቀዱ ዕዕዋትን፣ እንስሳትን ወይም ደቂቅ ነፍሳትን ያስገባ እንደሆነ ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሦስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከብር 10 (አስር) ሺ እስከ 30 (ሰላሣ) ሺ በሚደርስ መቀጮ ይቀጣል።

8/ ዝርያቸው በመጥፋት የሚገኙ የዛፍ አይነቶችን በህገ-ወጥ መንገድ ከመንግስት፣ ከማህበራት፣ ከማህበረሰብና ከግል ይዞታ ላይ የቆረጠ፣ ያጓጓዘ፣ ያከማቸና ለሽያጭ ያቀረበ ከ 5(አምስት) ዓመት በማያንስና ከ 8(ስምንት) ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራትና ከ 15(አስራ አምስት) ሺህ ብር እስከ 20(ሀያ) ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

27. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1/ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ደንብ የክልሉ መስተዳደር ምክር ቤት ሊያወጣ ይችላል

2/ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚ የሚወጣውን ደንብ መነሻ በመድረግ መመሪያ ቢሮው ያወጣል፤

28. የተሻሩና ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎች

1/ ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብና መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሰራር በዚህ አዋጅ የተደነገጉትን ጉዳዮች በተመለከተ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

29. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ ይህ አዋጅ በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ

ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ወልቂጤ ቀን----- /-----**2016** ዓ.ም

አንዳችው ጣሰው

የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል መንግስት ርዕሰ መስተዳደር